

P.Z. br. 186/2

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika zeleno-ljevog bloka

Zagreb, 27. travnja 2022. godine

Predsjedniku Hrvatskog sabora

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora podnosimo sljedeće amandmane na

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ ZAKLADI ZA ZNANOST, drugo čitanje, P.Z. br. 186

Amandman 1

U članku 4 stavak (1) mijenja se i glasi: "Zaklada se osniva sa svrhom razvoja znanosti i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj te s krajnjim ciljem osiguravanja održivog gospodarskog i cjelokupnog društvenog razvoja."

Obrazloženje

Ova je formulacija bliska onoj iz prvotnog Prijedloga zakona, svakako mnogo bliža nego formulaciji iz Konačnog prijedloga zakona. Razvoju znanosti nije cilj društveni razvoj, nego je razvoj znanosti supstancialni dio društvenog razvoja. Također, razvoju znanosti nije cilj ni gospodarski razvoj. Gospodarski razvoj je nedvojbeno važan, isto tako, razvoj znanosti je važna prepostavka bržeg, intenzivnijeg i svestranijeg gospodarskog razvoja, no to nije cilj znanosti. Cilj znanosti je mnogo širi i obuhvatniji i štetno je zanemarivati fundamentalnu ulogu znanosti svodeći je na jednu od poluga gospodarskog razvoja.

Amandman 2

U članku 4, stavak (3), u podstavku 1 brišu se riječi "i znanstvenim istraživanjima koja su od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku".

Obrazloženje

Ta kategorija istraživanja nije dobro definirana i stoga je treba izostaviti. Trenutno niti jednim dokumentom nije određeno koja su to istraživanja od strateškog interesa za Republiku

Hrvatsku. Nigdje nije ni opisano tko će i u kojem dokumentu i kojom procedurom donijeti popis istraživanja od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku. U tim okolnostima identifikacija takvih istraživanja može biti arbitarna i zato znanstveno štetna, a društveno opasna zbog otvaranja širokog područja mogućih sukoba interesa.

Amandman 3

U članku 4 stavak (6) mijenja se i glasi: "Vrednovanje prijedloga znanstvenih projekata je neovisno, objektivno, nepristrano i transparentno te uključuje znanstvenu i stručnu međunarodnu recenziju, kada god je to moguće, prema kriterijima znanstveno najrazvijenijih zemalja."

Obrazloženje

Zakon o Hrvatskoj zakladi za znanost treba promicati znanstvenu izvrsnost, kompetitivnost i najviše standarde vrednovanja i provedbe projekata. Posebno je važno da vrednovanje projektnih prijedloga bude međunarodnoga karaktera, kako je to praksa u većini sličnih zaklada u Europi i svijetu. Hrvatska akademska zajednica je mala i u mnogim disciplinama gotovo je nemoguće osigurati potpunu neovisnost postupka vrednovanja prijedloga i realizacije projekata. S druge strane, samo primjenom najviših međunarodnih standarda, odnosno kriterija izvrsnosti, poticat će se najbolji hrvatski znanstvenici i samo tim načinom bit će omogućeno držanje koraka sa znanstveno najrazvijenijim zemljama. Samo tako moguće je na nacionalnoj razini razvoj znanosti prema najvišim kriterijima i stvarna participacija u europskom i svjetskom istraživačkom prostoru.

Amandman 4

U članku 7, stavak (1) dopunjuje se rečenicom: "Članovi svih tijela Zaklade biraju se iz redova vrhunskih znanstvenika, prema kriterijima izvrsnosti znanstveno najrazvijenijih zemalja."

Obrazloženje

Kako bi Zaklada mogla ispuniti svoju svrhu i zaista poticati izvrsnost i ravnopravno uključenje i participaciju u Europskom istraživačkom prostoru i u svijetu, od kritične je važnosti da njome upravljaju i njezina tijela čine vrhunski znanstvenici sa svjetski priznatim radovima i rezultatima. Sadašnja formulacija iz članka 8, stavak (2) gdje se traže "međunarodno priznati znanstveni radovi i rezultati" nedovoljno ističe potrebu da Zakladom upravljaju najistaknutiji znanstvenici. Time se kriteriji ublažavaju te se otvara prostor da u Upravni odbor Zaklade budu izabrani i članovi sa znanstvenim doprinosom bez značajnijeg međunarodnog odjeka.

Amandman 5

U članku 8 stavak (2) mijenja se i glasi: "Članove upravnog odbora Zaklade imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske iz redova vrhunskih znanstvenika, osobito onih koji imaju međunarodno prepoznate znanstvene radove i rezultate prema kriterijima znanstveno najrazvijenijih zemalja, vodeći računa o zastupljenosti svih znanstvenih područja."

Obrazloženje

Kao i u prethodnom članku 7, i u ovom članku je nužno naglasiti da u Upravni odbor zaklade mogu biti izabrani samo vrhunski znanstvenici čiji znanstveni doprinos je izvrstan po najvišim međunarodnim standardima i kao takav prepoznat u međunarodnoj znanstvenoj zajednici.

Amandman 6

U članku 8 stavak (3) mijenja se i glasi: "Kandidate za članove Upravnog odbora Zaklade Vlada Republike Hrvatske utvrđuje na temelju prijedloga koje podnose znanstveni instituti, visoka učilišta, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, nacionalno vijeće za područje znanosti, te znanstvenici i članovi akademske zajednice na temelju javnog poziva za predlaganje kandidata koji objavljuje ministarstvo nadležno za znanost."

Obrazloženje

Krug ovlaštenih predlagatelja potrebno je proširiti kako bi se osigurala participativnost cjelokupne akademske zajednice u postupku predlaganja kandidata za članove Upravnog odbora Zaklade. Posebno, potrebno je među ovlaštene predlagatelje uvrstiti i nacionalno vijeće za područje znanosti kao i pojedinačne znanstvenike i članove akademske zajednice.

Amandman 7

U članku 13 stavak (3) mijenja se i glasi: "Članove znanstvenih i stručnih povjerenstava čine stručnjaci s iskustvom u vođenju znanstvenih projekata, posebno onih nacionalno i međunarodno kompetitivnih, te s iskustvom u vrednovanju projektnih prijedloga iste vrste."

Obrazloženje

Originalno predložena formulacija u konačnom prijedlogu zakona nedovoljno jasno postavlja kriterije koje trebaju zadovoljavati članovi znanstvenih i stručnih povjerenstava. Navodi se iskustvo u vođenju znanstvenih projekata, no pritom se izostavlja zahtijevati neku minimalni rang tih projekata. Slično, formulacija o međunarodnoj prepoznatljivosti je neprecizna te zato podložna preširokim interpretacijama. Također je od ključne važnosti zahtijevati i iskustvo u vrednovanju projektnih prijedloga čiji rang je barem jednak naravi projekata koje financira Zaklada.

Za Klub zastupnika zeleno-ljevog bloka

Sandra Benčić, predsjednica

